

Aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw drs. M.L.L.E. Velthuis van Zanten-Hyllner
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Contactpersoon : mw.mr. K.H. Hinders/mw. mr. M.A.C.Herweijer
Doorkiesnummer : 070-3619353/3619355
E-mail : t.hinders@minjus.nl
Datum : 23 maart 2011
Uw kenmerk : JZ/LJ-3044654
Ons kenmerk : CR35/1073790/2011/KHH/TvV
Onderwerp : wetsvoorstel Vervoer en verblijf in een gerechtsgebouw in de
gesloten jeugdzorg

Geachte mevrouw Veldhuijzen van Zanten,

Op uw verzoek van 7 januari 2011, bij ons binnengekomen op
13 januari 2011, om advies over het wetsvoorstel Vervoer en
verblijf in een gerechtsgebouw in de gesloten jeugdzorg, reageer
ik hierbij gaarne.

Achtergronden van dit wetsvoorstel

Het wetsvoorstel betreft een wijziging in de Wet op de Jeugdzorg
voor jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg. Tot nu
toe is alleen het toepassen van beperkende maatregelen *tijdens*
het verblijf in de instelling voor gesloten jeugdzorg in de Wet op
de Jeugdzorg geregeld. De zorgaanbieder is op grond van artikel
24 en 25 van de Wet op de Jeugdzorg verantwoordelijk voor het
verlenen van verantwoorde zorg en beperkende maatregelen
kunnen alleen worden genomen indien deze zijn opgenomen in
het hulpverleningsplan van de jeugdige, tenzij er sprake is van
een noodsituatie. Een wettelijke basis voor het opleggen van

beperkingen tijdens vervoer en verblijf ontbreekt momenteel. In het onderhavige voorstel wordt de zorgaanbieder eveneens verantwoordelijk gesteld voor het opleggen van beperkende maatregelen tijdens het vervoer en verblijf in een gerechtsgebouw en moeten deze maatregelen vanuit het oogpunt van zorg verantwoord zijn. Deze beperkende maatregelen kunnen evenals dat in de instelling zelf het geval is, slechts worden opgelegd op basis van het hulpverleningsplan. De beperkende maatregelen kunnen zijn: het vastpakken en vasthouden, onderzoek aan kleding en (in het gerechtsgebouw) tijdelijke plaatsing in een geschikte, afzonderlijke en af te sluiten ruimte.

Kanttekeningen bij het wetsvoorstel

Beperkende maatregelen als uiterste middel

De Raad ziet de noodzaak van deze regeling in. Een wettelijke basis ontbreekt momenteel, terwijl toepassing van beperkende maatregelen in de praktijk soms onvermijdelijk zal zijn. De Raad onderschrijft de passage in de Toelichting dat in vrijwillig vervoer door bijvoorbeeld de ouders, de gezinsvoogd of de zorgaanbieder de voorkeur verdient, als dit op verantwoorde wijze kan plaatsvinden. De onderhavige aanpassing geeft dus uitsluitend de *mogelijkheid* voor beveiligd vervoer indien vrijwillig vervoer niet op verantwoorde wijze kan plaatsvinden. De vraag die zich hierbij voordoet is wie bepaalt of vrijwillig vervoer, door ouders of gezinsvoogd, op verantwoorde wijze kan plaatsvinden. En wanneer is vervoer wel of niet verantwoord? De Raad is van mening dat hierop in de Memorie van Toelichting nader dient te worden ingegaan.

Geen standaardtoepassing van beperkende maatregelen

Beperkende maatregelen tijdens vervoer en tijdens het verblijf in een gerechtsgebouw vallen in deze regeling onder de verantwoordelijkheid van de zorgaanbieder en moeten zijn opgenomen in het hulpverleningsplan van de jeugdige, dat is toegesneden op zijn/haar individuele problematiek. De Raad wijst op het gevaar dat dit soort beperkingen standaard in het hulpverleningsplan worden opgenomen en dat zij hierdoor ook standaard worden toegepast. In de Memorie van Toelichting zou nader dienen te worden ingegaan op de vraag hoe dit kan worden voorkomen.

Discrepantie tussen de zorgplicht van de zorgaanbieder en de vervoerder/uitvoerder van de beperkende maatregelen

De Raad meent dat deze regeling in de praktijk een spanning oproept tussen de zorgaanbieder als zorgverantwoordelijke en de feitelijke uitvoerder/vervoerder. Een vraag is bijvoorbeeld hoe de uitvoerder/vervoerder op de hoogte is van de beperkingen die mogen worden opgelegd en de voorwaarden waaronder. Is de vervoerder/uitvoerder steeds op de hoogte van de inhoud van het hulpverleningsplan en hoe verloopt de communicatie hierover tussen de zorgaanbieder en de feitelijke uitvoerder? De Raad ziet hierover graag een nadere uitleg in de Toelichting. De Raad gaat op dit punt, met name op de vereisten die dienen te worden gesteld aan de vervoerder, nog nader in bij zijn commentaar op de specifieke wetsartikelen.

Beperkende maatregelen en het ontbreken van een hulpverleningsplan

In sommige gevallen bestaat er tijdens het vervoer nog geen hulpverleningsplan, bijvoorbeeld bij vervoer vanaf een politiebureau of vanaf huis. In de toelichting op het wetsvoorstel staat dat als er een hulpverleningsplan bestaat, de mogelijkheid van beperkingen daarin moet worden opgenomen. Dit roept de vraag op wat er moet gebeuren in die situaties waarin er geen hulpverleningsplan is, maar (een) beperkende maatregel(en) wel nodig is/zijn. De Raad ziet dit graag nader toegelicht.

Maatregelen in een noodsituatie

Het is voorstelbaar dat zich tijdens het vervoer een noodsituatie voordoet, waarbij de toepassing van beperkende maatregelen nodig is. De Raad is van mening dat in de wettekst en in de toelichting op het wetsvoorstel dient te worden opgenomen op welke basis en onder welke criteria er beperkende maatregelen in een noodsituatie tijdens vervoer en verblijf in een gerechtsgebouw kunnen worden toegepast.

Klacht- en beroepsmogelijkheid tegen beperkende maatregelen

De Raad is van mening dat de jongere de mogelijkheid moet hebben om een klacht in te dienen tegen het opleggen van de beperkingen door de vervoerder. Nu de directeur verantwoordelijk is zal een klacht tegen hem op grond van artikel 29w Wet op de Jeugdzorg kunnen worden ingediend en eventueel beroep op grond van artikel 29y. Daartoe zal dan echter wel artikel 29w van de Wet op de Jeugdzorg dienen te

worden aangepast, nu dit artikel alleen ziet op beperkende maatregelen die *binnen de instelling* zijn opgelegd.

De Raad gaat er vanuit dat ook het vervoer van een jongere in het kader van de beroepsprocedure bij de beroepscommissie van de Raad, van de accommodatie naar de standaard-locatie (momenteel j.j.i. Eikenstein), dan wel een andere plek waar de beroepscommissie zitting houdt, onder deze regeling valt.

Artikelsgewijs commentaar

Beperkingen tijdens het verblijf in een gerechtsgebouw, artikel 29fa

Beperkende maatregelen *tijdens het verblijf in een gerechtsgebouw* kunnen worden getroffen op grond van het hulpverleningsplan. Dit zijn de onder het voorgestelde artikel 29fa lid 2 genoemde: vastpakken en vasthouden, onderzoek aan kleding en tijdelijke plaatsing in een geschikte, afzonderlijke en af te sluiten ruimte. De Raad wijst er op dat ook de mogelijkheid tot onderzoek aan kleding, artikel 29fa lid 2b, in het hulpverleningsplan moet zijn opgenomen, en dat de zorgverlener bij elk nieuw bezoek aan het gerechtsgebouw zal moeten afweten of onderzoek aan kleding nodig is. In het algemeen betekent de mogelijkheid tot het toepassen van de maatregelen die onder artikel 29fa lid 2 zijn genoemd, dat deze van tevoren bekend moeten zijn bij degene die de jeugdige conform artikel 29fa lid 3 begeleidt. Deze uitvoerder van de maatregel(en) dient de jeugdige op een dusdanige manier te bejegenen, dat hij op vrijwillige basis meewerkt, en pas als is gebleken dat dit niet lukt, zal hij moeten overgaan tot het toepassen van de in het hulpverleningsplan opgenomen beperkende maatregelen. Een en ander vereist specifiek opgeleide vervoerders (zie ook hierna).

De Raad onderstreept het in de Memorie van Toelichting vermelde belang van afstemming van de ruimte(s) in het gerechtsgebouw op het verblijf van deze categorie jeugdigen.

Beperkingen tijdens vervoer, artikel 29ta

Dit artikel regelt de mogelijkheid van beperkende maatregelen *tijdens het vervoer* van de jeugdige. Artikel 29ta lid 3 bepaalt dat het vervoer uitsluitend ten uitvoer wordt gelegd door een door Onze Ministers daartoe aangewezen vervoerder dan wel de zorgaanbieder zelf. Volgens artikel 29ta lid 3 zullen bij ministeriële regeling eisen worden gesteld aan deze vervoerder en het vervoermiddel. De Raad is gaarne bereid om mee te

denken over de aan dit soort vervoer(der) te stellen vereisten en hij wil graag betrokken worden bij de opstelling van deze ministeriële regeling.

De Raad is van mening dat het vervoer van jeugdigen met een gesloten machtiging gescheiden dient plaats te vinden van het vervoer van jeugdigen met een strafrechtelijke titel. Het vervoer van jeugdigen met een justitiële titel dat plaatsvindt door (personeel van) de Dienst Vervoer en Ondersteuning van het Ministerie van Veiligheid en Justitie kenmerkt zich logischerwijs door een groot accent op controle en veiligheid. Dit past niet bij het vervoer van jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdzorg, bij wie het behandeldoel centraal staat.

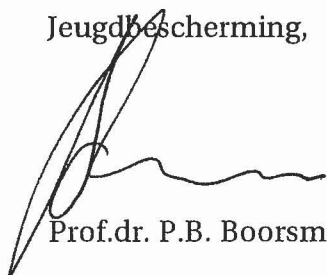
Artikel 29u

In dit artikel wordt geregeld dat de zorgaanbieder er zorg voor draagt dat de toepassing van beperkende maatregelen *tijdens vervoer* (artikel 29ta) zo spoedig mogelijk in het dossier van de betreffende jeugdige wordt vastgelegd, onder vermelding van de omstandigheden die daartoe aanleiding geven. De Raad onderstreept het belang hiervan en beveelt aan deze bepaling ook van toepassing te verklaren op de situaties waarin de jeugdige tijdens het verblijf in een gerechtsgebouw beperkende maatregelen opgelegd krijgt, artikel 29fa.

Artikel 47

Artikel 47 regelt het toezicht van de Inspectie Jeugdzorg op ondermeer de naleving van de Wet op de Jeugdzorg. Het huidige artikel 47 wordt aldus gewijzigd dat de vervoerders als bedoeld in artikel 29ta, derde lid, ook onder dit artikel en derhalve onder het toezicht van de Inspectie vallen. In aanvulling op deze wijziging beveelt de Raad aan dat de zorgaanbieder van de toepassing van beperkende maatregelen regelmatig verslag uitbrengt aan de Inspectie Jeugdzorg.

Hoogachtend,
namens de Raad voor Strafrechtstoepassing en
Jeugdbescherming,

Prof.dr. P.B. Boorsma, algemeen voorzitter